

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Summus Pontifex canones temperavit in Oriente. Damasus remisit vitium ordinationis Flaviani Antiocheni, precibus Ioannis Chrysostomi & Theophili Alexandri. Anatolius ordinatus à Synodo Ephesina ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

schismatis imminere, canonum scita mutabit. Debet cessare censura, cum dissolvitur unitas, caritas leditur, pax vacillat. Hæc admonere, alicujus, opinor, momenti erat.

CAPVT XIV.

Synopsis.

I. Summus Pontifex canones temperavit in Oriente. Damasus remisit vitium ordinationis Flaviani Antiocheni, precibus Ioannis Chrysostomi & Theophili Alexandrini. Anatolius ordinatus à Synodo Ephesina secunda, que nulla erat, assensu Leonis I. episcopatum retinuit. Idem accidit Maximo Antiocheno contra canones ordinato, cui vitium illud Leo indulgit, pacis studio. Simile vitium Stephani dissimulavit Synplicius Papa, in gratiam Zenonis Imperatoris.

II. Frequentiora dispensationum pontificiarum exempla in Occidente. Leo in Africa tolerat laicorum ordinationes, sed bigamorum damnat. Hilarius veniam concessit Episcopis Hispanis, ordinatis absque Metropolitanis consensu contra canones Nicenos.

III. Aliquando necessitate cogente non personis singulis, sed omnibus, conceditur remissio Canonum; ut statutum est à Gelasio in ordinationum intervallis.

IV. Aliquando etiam damnatis Episcopis restitutio indulgetur à Summis Pontificibus, ex clementia, de synodorum consensu. Quod probatur exemplis. Causæ Athanasij, Chrysostomi, & Flaviani, pertinent ad iura appellationum, non ad restitutionem ex benignitate indulgam. In quo notatur Ivo.

V. Ex dictis patet veniam infringendi canonis olim concessam non fuisse, sed tantum infracti. Quod obtinebat tempore Zacharia; qui negat facultatem datam à decessore suo ducenda vidua avunculi, quia hoc est contra canones. Ea ratione petitionem Bonifacij de eligendo successore rejicit.

VI. Frequentior esse cepit dispensationum usus undecimo seculo: sed nondum concedebantur, nisi utilitatis preteriti. Recte dividit Ivo preceptiones; quarum alie sunt immobiles, è jure divino: alie mobiles, è jure canonico. in his, si detur compensatio boni publici, potest indulgeri dispensatio. Discussa præfatio Ivoonis in alijs capitulis. Regula Ivoonis, non reprehendendos: Prelatos qui aliqua tolerant non adversa fidei aut bonis moribus.

VII. Origo dispensationum que dantur in antecessum, ex contumacia fidelium petenda, qui canonibus parere volebant, ex Anselmo.

VIII. Regula Goffridi in his dispensationibus, ut non fiant studio lucri, sed pietate subveniendi infirmis. Dispensationes sine causa, reprobata.

IX. Ob necessitatem, vel communem utilitatem, hæ dispensationes concedi debent. Alioquin sunt dispensationes, ex Bernardo.

X. Gratianus sequitur eandem sententiam. Iure Decretalium, privatorum habita est ratio major quam olim; quibus dispensationes dantur, si juventur aliquo merito, quod usui Ecclesie esse possit.

I. QVANTA esset Romanæ sedis auctoritas in temperanda canonum executione, ex Innocentio & Concilio Africano demonstratum est capite su-

periori. Sed quia suspicari posset aliquis, eo jure usum fuisse Summum Pontificem in Occidentis Ecclesiis tantum, quæ illius sollicitudini, nullo Patriarcha intermedio, parebant, docendum est aliquot exemplis hanc ejus auctoritatem ad Orientis quoque Ecclesias porrectam fuisse. Notissima est occasio dissidij quo per aliquot annos concussa est Ecclesia Antiochena, ob Flaviani ordinationem, quem Paulino superpositum fuisse, potius quam Meletio successisse, neglecta fide jurejurando data, conquirebantur Occidentales & Ægyptij, adeoque ab ejus communione abstinebant; quamvis superstes fuisset Paulino & Evagrio Antiochenis Episcopis, & non tam potior quam solus sedem illam obtineret. Attamen studio Ioannis Chrysostomi, postquam Theophilo Alexandrino benigniore Flavianus ulus fuisset, utriusque opera, Occidentalium communioni restitutus est, legatione ad Episcopum Romanum missa. Expendenda sunt autem verba Socratis, qui Theophilum à Pontifice Romano contendisse docet ut propter populi misericordiam, vitium ordinationis Flaviani dissimularet, quod perinde est ac si dixisset, ob bonum unitatis veniam dandam vitiosæ ordinationi; quam non à synodo Occidentalium, sed à Damaso Chrysostomus & Theophilus petiverunt, ut hinc quoque pateat apicem auctoritatis in sola Romana sede, quoad dispensationes, tunc temporis viguisse.

Socrates l. 1. c. 17. Θεοφιλοῦ τοῦ ἐπι- σκοποῦ τῆς Ἀντιοχείας, οὗτος ἠρώτησε τὸν Πάπῃν Ῥωμῆων ἀφ' ἧς ἐπέστρεψε αὐτῷ ἐπιτολὴν ἡμεῖς ἀποκριθεὶς ἐπιτολὴν ἔγραψαμεν τῷ Πάπῃ Ῥωμῆων, καὶ τῷ ἐπισκοπῷ τῆς Ἀντιοχείας, παρακαλοῦντες τὸν Ῥωμῆων ἐπισκοπὸν ἵνα ἀποδοῖ τὴν ἐπιτολὴν αὐτῷ.

Damnato per vim & tumultum Flaviano Constantinopolitano Episcopo in Synodo Ephesina secunda à Dioscoro Alexandrino, Anatolius, qui pro negotiis Ecclesie Alexandrinæ Dioscori responsalem egerat Constantinopoli, urbis regie Episcopus ordinatus est. Hæc ordinatio celebrata in illo Ephesino latrocinio, cujus acta rescissa sunt, constare non poterat, si summo jure actum fuisset. Quare Anatolij communionem, utpotè vitiosè ordinati, Leo I. suscipere recusabat, donec Marciani Principis interventione canonum censuram mollivit, rectæ fidei subscribente Anatolio, cui Constantinopolitanam sedem suo consensu Papa firmavit. Nos enim, inquit Leo in epistola ad Marcianum Augustum, vestre fidei & interventionis habentes intuitum, cum secundum sue consecrationis auctores ejus initia titubarent, benigniores circa ipsum quam justiores esse volumus, quò perturbations omnes, que operante diabolo fuerant excitate, adhibitis remedijs leniremus. Mox: Satis sit predicto quòd vestre pietatis auxilio, & mei favoris assensu, episcopatum

vide lib. 5. cap. 16. §. 4.

tanta urbis obtinuit. Potestatis suae confcius, non dubitat assensui suo & favori adscribere Anatolij confirmationem; qui alioqui secundum canones pelli debuerat.

Ea quoque dispensationis indulgentiae auctoritate usus est in causa Maximi Antiocheni Episcopi; qui in locum Domni à Dioscuro damnati suffectus, ab Anatolio ordinatus erat. Huic ordinationi duo maxima vitia inerant. Vnum, quod Dominus ab impia Synodo Ephesina damnatus esset. Alterum, quod ordinatione illa *κατ'επίσημον* adversus Nicænos canones, apostolicos, & Constantinopolitanos ab Anatolio peracta esset: cui tamen Leo connivere voluit, ob pacis studium: *Neque sibi estimet licuisse (scilicet Anatolius) quod Antiochene Ecclesiae sine ullo exemplo, contra statuta Canonum, Episcopum ordinare praesumpsit, quod nos amore reparandae fidei & pacis studio retractare cessavimus. Nisi Leo benignè se gefisset in Maximum, ejus ordinationem retractare potuisset, ut ipse docet in hac epistola: quae ad Marcianum Augustum cum sit data, potestas Leonis indubitati juris esse censenda est.*

Council Const. Act.

Nec enim in re ad suam auctoritatem non pertinente tantam *παρρησίαν* adhibuisset. Sed utendum non est conjecturis, ubi diserta habemus testimonia. Maximus à Synodo Chalcedonensi eo solum nomine receptus est, quod Leo Summus Pontifex ejus ordinationem & communionem probasset. Etenim cum in cognitione quae de Iba Edeffeno habebatur, (qui iudicio Synodi Berytensis absolutus, à Dioscuro Ephesi damnatus erat) Iudices interlocuti essent ut Acta Ephesina relegerentur, Paschasinus & ceteri Legati Romanae sedis intercesserunt, eò quod synodum illam in irritum Leo misisset, praeter negotium Antiocheni Episcopi, cujus communionem deinde amplexus erat: *Si ergo & à beatissimo & apostolico Romanae urbis Episcopo, omnia quae ibi gesta sunt, vana sunt habita, claret quia & sanctissimus Episcopus Antiochene civitatis extra haec est, quem post haec beatissimus Episcopus in propria communione suscepit.* Haec ultima verba desunt in textu Graeco; quae tamen à veteri interprete juxta fidem codicum antiquorum re-tenta sunt. Quod patet ex sequenti Anatolij interlocutione, qui totam rem explicat:

Definimus nihil horum valere quae in illa quae Synodus dicitur (nempe Ephesina) sunt con-fecta, nisi illud circa sanctissimum Maximum magne Antiochene civitatis Episcopum: quoniam & sanctissimus Leo Romanus Archiepiscopus in communionem eum recipiens, praesens eum Antiochene judicavit Ecclesiae. quam formam sequens & ipse approbavit, & praesens omne san-ctum Concilium.

Illustre quoque extrat exemplum veniae canonum à Simplicio Papa concessa Stephano Antiocheno Episcopo, in gratiam Zenonis Imperatoris, qui hoc à Pontifice enixè postulavit. Ordinatus fuerat Constantinopoli ab Acacio, quemadmodum ab Anatolio Maximus, cum à comprovincialibus ordinari debuisset; quemadmodum Flavianus Antiochenus ab Episcopis Orientalis diceceseos ordinatus fuisse dicitur in epistola synodica Concilij Constantinopolitani. Sed ad vitandos tumultus, Zeno Stephanum eligi & ordinari Constantinopoli iussit anno quadringentesimo septuagesimo nono, ea conditione, ne simile ali-quid in posterum tentaretur. qua de re certio-riorem fecit Simplicium, & ejus consensu roborari petiit. Cui desiderio se facilem praebuit Summus Pontifex, ut patet ex ejus epistola ad Zenonem: *Vnde, inquit, quae à vobis amore quietis sanctè & religiosè sunt ordi-nata, reprobare non possumus, ne status An-tiochene Ecclesiae sub nostra dubitatione videatur ambiguus.*

II. Frequentius Ecclesiis Occidentis Romana sedes consulebat quam Orientalibus. Quippe suos Patriarchas istae colebant, qui canonum executioni incumbebant in suis quique dicecesibus; ut Romanus Pontifex de singulis Episcopis sollicitus non esset, sed de Patriarcharum ordinationibus; de quibus certior fiebat per literas synodicas. Quare missò Oriente, remeandum est ad Occidentem, ubi Leo I. hoc temperamentum adhibuit in dirimendis Africanorum illi-citis ordinationibus, ut bigamos à sacerdo-tio pelleret, sed laicis studio populorum electis veniam tribueret. *Circumstant nos, inquit, hinc mansuetudo clementiae, hinc censura justitiae. Et quia universe viae Domini misericordia & veritas, cogimur secundum sedis apostolicae pietatem ita nostram temperare sententiam, ut trutinato pondere delictorum, quorum utique non una mensura est, quaedam definiamus ut-cunque toleranda, quaedam verò penitus ampu-tanda.* Ita verò provectionibus laicorum connivet, ut vetet eas in posterum: *Quod enim nunc utcunque est veniale, inultum esse postmodum non poteris, si quisquam id quod om-nino interdicitur usurpare praesumpserit. Quia remissio peccati non dat licentiam delinquendi; neque quod potuit aliqua ratione concedi fas erit amplius impune committi.* Vnde patet mansuetudinem, clementiam, remissionem, & veniam delictorum à Leone dici, quod nos hodie irregularitatum dispensationem dice-remus, & verbum Tolerandi hac quoque no-tione usurpatum.

Hilarus Pontifex hac indulgentia profere-

Leo I. ep. syn. ad Episc. Max.